

ODUCZANIE tego trzeba się nauczyć

„W przyszłości analfabetami nie będą ludzie, którzy nie umieją pisać i czytać, ale ci, którzy nie potrafią się oduczać i uczyć na nowo”. To zdanie Alvina Tofflera, pisarza i futurologa, warto zapamiętać. Bo rzeczywistość coraz częściej będzie nas zmuszać do zmiany myślenia i działania.

TEKST: MARCIN CAPIGA

W 2015 roku Destin Sandlin, amerykański inżynier i naukowiec, przeprowadził ciekawy eksperyment. Stworzył rower, w którym zmienił mechanizm skrętu przedniego koła. Nazwał go „odwrotnym rowerem” (ang. Backwards Brain Bicycle). Kiedy chcemy skręcić w prawo na tradycyjnym rowerze, skręcamy przednie koło w prawo. U Destina było odwrotnie. Gdy skręcało się kierownicę w prawo, koło kierowało się w lewo. Wydaje się to nieprawdopodobne, ale nauka płynnej jazdy na tym nowym „wehikule” zajęła Destinowi 8 miesięcy. Czemu? Bo przez lata uczył się tradycyjnej jazdy. To, co umiał, przeszkadzało mu

w nauczaniu się nowych kompetencji. Sandlin chciał sprawdzić, czy to wyzwanie dotyczy tylko jego, więc zabrał swój rower w tournée po australijskich uczelniach i... żadnemu z chętnych nie udało się przejechać nawet kawałka drogi, mimo dwustudolarowej nagrody, którą oferował za ten wyczyn. Jak ten eksperyment ma się do pozarowerowej rzeczywistości? Prosto: stale zmieniający się świat zaprasza nas do zmiany nawyków myślenia i działania. To się dzieje już dziś i będzie dalej rozwijać. Kolejne ćwiczenia pomogą ci uświadomić sobie, co już umiesz, i określić, jaką drogą chcesz podążać. A także rozwinąć ważną kompetencję przyszłości, jaką jest learning-unlearning, czyli uczenie się i oduczanie.

OBUDŹ W SOBIE INSTYNYKT ROZWOJU

Zajmowanie się jakąś dziedziną przez wiele lat może uśpić w nas apetyt na zdobywanie nowej wiedzy. Wydać nam się, że robimy coś dobrze, ale czy możemy robić to lepiej? Ćwiczenie to pomoże ci obudzić chęć rozwoju. To, co wiemy, determinuje to, jak postrzegamy rzeczywistość. Widzimy ją w sposób ograniczony, przez pryzmat tego, co wiemy. Automatycznie wpływa to także na to, jak szukamy rozwiązań swoich problemów. Ekspertkość może nam po prostu przeszkadzać, bo rozwiązanie

z wczoraj nie jest już aktualne dzisiaj. Dlatego tak ważne jest zachowanie w sobie ciekawości i otwartości.

1. Zastanów się nad tym, co już umiesz. Rozkładając swoje umiejętności na czynniki pierwsze, można odkryć: jakimi zasobami dysponujemy, jakie mamy braki oraz co i jak zoty-malizować. Zapisz swoje wnioski i odkrycia.

2. Sprawdź w tabeli poniżej, których kompetencji chcesz się oduczyć, a które rozwinać. Chodzi o takie, dzięki którym lepiej poradzisz sobie w świecie VUCA.

Ponieważ świat jest coraz bardziej	Warto się uczyć	Warto się oduczać
ZMIENNY	› Otwartości na zmiany i rozwój › Zdolności oduczania się i uczenia na nowo › Otwartości na niepewność › Dostrzegania u siebie paradoksu eksperta	› Przywiązania do swoich nawyków › Braku zainteresowania trendami › Przekonania o tym, że jesteśmy najlepsi › Obojętności na zmiany wywołanymi technologiami › Oporu wobec nieuchronnych zmian
NIEPEWNY	› Radzenia sobie w chaosie, stresie i ciągłej zmianie › Odwagi i radzenia sobie z trudnymi emocjami, np. wstydem i zażenowaniem › Inteligencji emocjonalnej › Prośbienia o pomoc i pracowania w zespole	› Przeświadczenia, że muszę poradzić sobie sam › Tzw. gruboskórności › Planowania wszystkiego z góry i bycia zamkniętym na zmiany
NIEJEDNOZNACZNY	› Szybkiego testowania rozwiązania › Prośbienia o feedback › Zwinności	› Perfekcjonizmu › Czekania z wprowadzeniem swojego pomysłu, aż będzie idealny
ZŁOŻONY	› Ciekawości świata oraz kreatywności › Umiejętności wynajdywania problemów i dostrzegania szans › Rozwiązywania problemów uwikłanych › Krytycznego myślenia i docieklivosti › Łączenia wiedzy z różnych dziedzin	› Patrzenia na świat z jednego punktu widzenia i unikania szerszego spojrzenia na problem lub szansę, które się nadarzają › Bycia zamkniętym na rozwój › Zaspokajania się pierwszym rozwiązaniem
GLOBALNY I MIĘDZYKULTUROWY	› Innych kultur › Kompetencji komunikacyjnych, również międzykulturowych › Nastawienia na współpracę i kompromis › Nastawienia na ekologię i wyższe dobro (ekocoaching)	› Przeświadczenia o swojej kulturze, że jest najlepsza › Niezgodności i konfliktowości › Nieuwzględniania trendów światowych › Nastawienia na siebie (egocoaching)
TRANSPARENTNY	› Wzbudzania zaufania i bycia wiarygodnym › Bycia spójnym, autentycznym i szczerym › Rozpoznawania i życia zgodnie ze swoim systemem wartości › Świadomości swojej wizji	› Nieszczerości i manipulacji › Stosowania zasady „cel uświęca środki”
TECHNOLOGICZNY	› Świata technologii › Rozpoznawania ryzyka technologii › Umiejętności korzystania ze świata technologii, np. social mediów › Umiejętności komunikacji zdalnej i odnajdywania się w zespołach rozproszonych	› Bycia poza światem wirtualnym › Niekorzystania z social mediów › Nastawienia na załatwianie wszystkich spraw face-to-face
A W ZWIĄZKU Z TYM POWSTAJE CORAZ WIĘCEJ OGRANICZEŃ, KTÓRE NAS DOTYKAJĄ...	› Świadomości ryzyka oraz swoich nawyków dotyczących zdrowia › Dbania o work-life balance › Tworzenia skutecznych zespołów i zarządzania nimi › Delegowania i stosowania empowermentu	› Pracoholizmu › Pracowania solo bardziej niż w zespole › Mikromanagementu

3. Zapisz, czego nie umiesz. Jeszcze do niedawna bycie specjalistą w jednej dziedzinie pomagało. Dzisiaj zaczyna nam wadzić, jeśli nie dorzucimy do tego generalnej wiedzy o świecie. Kreatywność polega na łączeniu odległych skojarzeń oraz byciu ciekawym. Wiele nowych rozwiązań powstało np. poprzez łączenie pomysłów zaczerpniętych z różnych dziedzin i obszarów. Nasz zestaw kompetencji powinien więc przypominać literę T. Linia pozioma w literze symbolizuje dobre posługiwanie się wiedzą ogólną w kilku obszarach, np. związanych z tym, czym się zajmujesz. Linia pionowa symbolizuje specjalizację w danym zakresie. Dzisiaj o T-shaped people (ang. osobach w kształcie litery T) mówi się jako o najbardziej cennych pracownikach. W zasadzie

uważa się, że powinniśmy dążyć do Pi-shaped (dwie specjalizacje), a nawet Comb-shaped (3–4 specjalizacje). Rozszerzaj więc krąg swoich zainteresowań, bądź ciekawy i dowiaduj się coraz więcej, jednocześnie specjalizując w wybranych dziedzinach.

➤ Pionowa kreska symbolizuje osobę, która specjalizuje się w jednej dziedzinie.

➤ To ktoś, kto ma rozległą wiedzę, ale nie jest specjalistą w żadnym obszarze.

➤ Osoba T-shaped łączy specjalizację w jednej dziedzinie z szeroką wiedzą.